

Ruonanjoen yhteistyöryhmän kokous 8.10.2024 klo 17.00–19.00 (LIFE20 NAT/FI/000611)

Asiakirja on kooste tilaisuuden aikana esitetyistä kysymyksistä, vastauksista ja kommentteista. Kysymyksiin vastasi paikan päällä projektipäällikkö Katja Vainionpää (Pirkanmaan ELY-keskus). Paikalla tarjottiin kahvia ja suolaista sekä makeaa. Tilaisuus järjestettiin pelkästään läsnäolotilaisuutena.

Osallistujat

Paikan päällä Lavajärven Päivölässä oli 16 henkilöä. Osallistujina oli mm. maanomistajia, yhdistysten edustajia ja muita raakuista sekä Ruonanjoesta kiinnostuneita. Lähes kaikki osallistujat olivat osallistuneet jo aikaisemmin hankkeen tapahtumiin.

Ohjelma

Kahvitus klo 16.30 alkaen

1. Aloitus klo 17.00
2. LIFE Revives-hankkeen esittely
3. Turkimusojan tehdyt jokikunnostukset kesällä 2024
4. Hankkeen aikataulu ja suunnitellut toimenpiteet
5. Muut ajankohtaiset asiat jokikohtaisesti
6. Vapaa sana

Yhteenveto keskusteluista

1. LIFE Revives –hanke

- Hankkeen perustiedot ja toimenpiteet kerrattiin läpi.

2. Turkimusojan tehdyt jokikunnostukset kesällä 2024

- Kesällä 2024 Turkimusojalla tehtiin virtavesikunnostukset. Kilpailutuksessa tekijäksi valikoitui jämsäläinen yritys Hyötyvuokraus Oy.
- Joessa tehtiin puumateriaalilla kunnostamista, kiveämistä, kutusoraikkokunnostuksia, vaellusesteen poistamista ja raakkulastentarhojen pystyttämistä. Kesän kunnostuksia esiteltiin kuvamateriaalin ja tarinoiden kera. Kyseiset kunnostusmenetelmät käytetään myös muilla raakkujoilla. Kunnostusten jälkihuolto pystytään jatkamaan hankkeen aikana elokuuhun 2027 asti. LIFE Revives -hankkeessa kirjoitetaan hankkeen loppuvaiheessa after plan -suunnitelma, jossa suunnitellaan mitä tarpeita ja toimenpiteitä tulevaisuuteen, esimerkiksi kunnostusmenetelmien huoltaminen.
- Vesistökunnostusverkoston aamukahveille 27.9.2024 aiheena oli *Rankapuunipuista joulukuusikehikoihin - puulisäyksillä tehoa vesistökunnostuksiin*. Kahvit ovat edelleen katsottavissa youtubessa: [Rankapuunipuista joulukuusikehikoihin - puulisäyksillä tehoa vesistökunnostuksiin \(youtube.com\)](#). Rakenteissa käytetään pääasiassa tuoretta havupuuta, joka toimii hyvin hitaasti lahoavana materiaalina purossa, ja on mm. vesisammalille ja pieneliöstölle hyvä kasvualusta.
- Raakkujen laituskasvatuksesta kerrottiin Pinsiön-Matalusjoen ja Turkimusojan osalta. Raakut ovat kalojen kiduksista irrottautuessaan pieniä 0,2–0,4 mm kokoisia simpukoita.

3. Hankkeen aikataulu ja suunnitellut toimenpiteet

- Edellinen yhteistyöryhmän kokous on pidetty 11.10.2023.
- Jokikunnostukset aloitetaan Ruonanjoella ensi vuonna. Tämän talven aikana tehdään sopimuksia vesialueen omistajien, maanomistajien ja ojitusyhtiöiden kanssa. Sopimuksen allekirjoittamisessa on erilaisia menetelmiä.
- Valuma-aluekunnostuksien suunnitelmat on saatu päätökseen. ELY-keskus tekee sopimukset maanomistajien kanssa, jonka jälkeen aloittaa urakoitsijan kilpailutuksen.
- Metsänkävttöilmoitukset ja suojavyöhykkeasia on noussut esiin Hukkajoen tapahtumien jälkeen. Suojavyöhykkeistä ja siihen liittyvästä toimenpiteestä hankkeessa kerrottiin. Projektipäällikön avuksi on palkattu toinen henkilö Aleksi Kulmala avustamaan toimenpiteen etenemisessä.
- Seurantatoimenpiteiden edistymisestä käytiin läpi yleisesti. Kaikki ennen kunnostuksia tehdyt toimenpiteet ovat tehty. Seuraavan kerran seurantoja tehdään kunnostuksien jälkeen. Jyväskylän yliopiston tekemiä naulakokeita esiteltiin seurantamenetelmänä yleisesti.
- Hankkeen yksi kokonaisuuksista on viestintä ja tiedotus. Hankkeessa on esimerkiksi osallistuttu tapahtumiin, kontaktoitu maanomistajia, jaettu raakkuoppaita, tehty mediatiedotteita ja järjestetty kouluvierailuja. WWF on halukas tuomaan raakkukameran johonkin Pirkanmaan raakkujoelle. Sähkönhinta puhututti aiheeseen liittyen.

4. Muut ajankohtaiset asiat jokikohtaisesti

- Hukkajoki on yksi kohdejoki LIFE Revives -hankkeessa, missä parannetaan uhanalaisen raakun ja lohikalojen ympäristöä. Hukkajoen simpukkakuolema on raakun ja LIFE Revives -hankkeen kannalta erittäin valitettava tapahtuma, koska kyseessä on yksi vahvimmista raakkupopulaatioista. Hukkajoki on myös yksi LIFE Revives -hankkeen vertailuista, johon hankkeen kunnostustoimien vaikutusta verrataan. Hukkajoen kunnostustyöt on saatu päätökseen. Raakkujen lopullinen kohtalo selviää vasta talven jälkeen.
- Hämeenkyrön kunta ja Nokian sekä Ylöjärven kaupungit toimivat hankkeessa yhteistyötahoina, joita hanke avustaa taloudellisella tuella tiettyihin toimenpiteisiin. Kunnat ovat olleet aktiivisia yhteistyökumppaneita raakun suojelutyössä jo ennen LIFE Revives -hankkeen alkamista ja heillä on tarvittavat tiedot ja taidot käsitellä hankkeeseen liittyviä tehtäviä. Pirkanmaan ELY-keskuksella, Jyväskylän yliopistolla (hankekoordinaattori) ja kunnilla on tulossa kokous aiheeseen liittyen.
- Ensi vuonna suunnitteilla LIFE Revives -hankkeen excursio Etelä-Suomen raakkujoille. Ajatuksia ja ideoita kohteista otetaan vastaan.
- Ruonanjoella on nähty kaksi majavaa. Metsästysseuralle tiedotettu asiasta.
- Ruonanjoen läheisyyteen on suunniteltu hakkuita. Kun hakkuusta tehdään lainmukainen metsänkävttöilmoitus, Metsäkeskuksen velvollisuutena on tarkastaa, ettei hakkuu osu suojelukohteisiin tai salatun lajiaineiston esiintymien alueelle. Velvollisuus perustuu lakiin, jota on viimeksi muutettu niin, että se sisältää myös erityisesti suojeltavat lajit. Jos hakkuualue sijaitsee esimerkiksi raakkujokien läheisyydessä, ELY-keskuksen velvollisuus on ohjeistaa hakkuuoikeuden haltijaa toimimaan alueella lajin esiintymän turvaamiseksi tai esiintymä voidaan vaihtoehtoisesti suojella erillisellä päätöksellä. Raakkuesiintymien lähelle jätetään esimerkiksi tavanomaista laajemmat suojavyöhykkeet, vähintään 45 m. Hakkuuoikeuden haltijan tulee nämä ohjeet saatuaan muuttaa hakkuusuunnitelmiaan ja tehdä tarvittavat rajaukset.

- Ruonanjoella on nähty saukkoja sekä vieraslajeja, kuten minkki, supikoira ja täplärapu. Saukkokanta on Ruonanjoella ollut runsaimmillaan 1990-luvulla. Saukon reviiri on laaja ja se voi liikkua jopa kymmeniä kilometrien vesistöreiteillä. Saukko on Ruonanjoen Natura alueen (FI0353002) suojeluun perustuva laji. Ruonanjoella oli vielä 1980-luvulla hyvä jokirapukanta, mutta vuosikymmenen lopussa kanta romahti rapuruton takia. Kanta on aikanaan elvytetty täplärapuistutuksilla. Maastossa tehtyjen havaintojen mukaan joessa elää edelleen täplärapuja. Joessa esiintyy myös täpläravun kantamaa rapuruttoa, minkä vuoksi jokeen ei voida palauttaa jokirapukantaa. Täplärapu sen sijaan kestää kyseistä ruttotyyppiä hyvin ja sairastuu harvemmin siihen, vaikka voikin levittää sitä taudinkantajana. Täpläravut ovat toissaksisia, joka mahdollisesti merkitsee suurista populaatioista ja niiden välisistä taisteluista. Täpläravulla on jokirapua isommat sakset ja saksien tyvessä on vaaleat laikut. Riistakeskuksen kanssa on alkamassa yhteistyö vieraslajien hävittämisessä.